

HATIRALARIN PENCERESİNDEN: 7

BENİM KİTAPLARIM

Benim kitaplarım benim çocuklarımdır; benim torunlarımdır. Onları birer çocuk gibi, birer torun gibi sever, korur ve saklarım. Severim, çünkü ben onlarsız yapamam; korurum, çünkü ben onları geleceğe taşımakla görevliyim; saklarım, çünkü gelecek kuşakların da onlara ihtiyacı olacaktır.

Böylece ben geçmiş, günümüz ve gelecek arasında kitaplarımdan oluşan bir köprü kurmuş oluyorum: Dünyanın en güzel, en sağlam ve çok işlevli köprüsü...

Rafları süsleyen kitaplar gördüm, boyunları büküktü; çünkü okunmak için değil dekoratif bir unsur olarak alınmışlardı. Rafları süsleyen başka kitaplar gördüm, onların da boyunları büküktü; çünkü alanı yoktu. Rafları süsleyen daha başka kitaplar gördüm, ama onların boyunları başka sebeplerden büküktü: Çok okunup yıprandıkları için... Onlar biraz bakım ve onarım bekliyordu. Ancak onlar aynı zamanda okunmuş olmanın keyfini de çıkarıyorlardı. Kim bilir hangi öğrencinin

**Prof. Dr.
Saim SAKAOĞLU**

ödevine yardımcı olmuş, hangi kitap kurdunun zamanını değerlendirmişti.

Kitaplarımın sadece bir bölümünü görüp de, "Bunların hepsini okudunuz mu?" sorusuyla beni şaşırtan birisi, ya kitaplarımın tamamını görseydi acaba ne diyecekti diye düşünürüm. Değil üç beş kitaptan,

otuz kırk kitaptan oluşan, yeni adıyla 'set'leri, eski adıyla galiba 'külliyat' diyebileceğimiz raf dolusu kitapların hepsini okuyup okumadığını soran kişinin hayatında ders kitabının dışında bir tek kitap okumadığını hemen anlarsınız!

"Bunların hepsini okudunuz mu?"

Veya konuyu başka alanlara kaydıralım:

"Bu ilaçların hepsinden içtiniz mi?"

"Bu gömleklerin hepsini giydiniz mi?"

Öyle ya, kitap sahibine bu soruları yöneltenler eczacıya, konfeksiyoncuya da benzer soruları yönelte-

cektir.

Son yıllarda gazetelerin kupon karşılığı kitap hediye etmelerini yerinde bir davranış olarak algılıyorum. Böylece evlerinde hiç kitap olmayan insanlarımız, okudukları gazetelerin aracılığıyla, gün geçtikçe sayısı çoğalan kitaplardan oluşan bir kitaplığa sahip olacaklardır. Ben çevremde bunun güzel örneklerini çokça gördüm.

Doğup büyüğüm evde küçücük bir kitaplık varmış. Daha doğrusu, bazı eşyaların konulduğu raflardan veya çekmece gözlerinden bazıları kitaplar için ayrılmış. Ben bunu çok sonra, ilkokul yıllarımı yarılایınca keşfedebilmişim, çünkü o yerler bomyumun yetişebileceği yerler değildi. İnanır mısınız, o kitaplardan bazılarını hâlâ hatırlarım. Mesela Fevziye Abdullah Tansel'in ölmez eseri *Mehmet Akif Ersoy*, yazarını hatırlayamadığım bir çeviri kitap olan *Kont Ciano'nun Hatıraları*, edebiyatçılar sözlüğü benzeri kalınca bir kitap, vb. Doğrusu bu kitaplığı keşfetmişim keşfetmesine de bana yardımcı olabileceği yıllar kapıma dayanıncaya kadar okumamışım.

İlkokul çağında biz, evleri okula 5-10 dakikalık bir mesafede olan öğrenciler öğle yemekleri için evimize gidip geldiğimizden 'cep harçlığı'mız da yoktu. Onun için bayağı uzakta olan kitapçılara gitmeye de gerek kalmıyordu. O yıllarda okulların etrafında kitapçı ve kırtasiye dükkânları da yoktu. Konya'nın bu tür bir hayatı Bedesten'de ve yakınındaki dükkânlarda gelişmişti. Sakallıoğulları, Kırmızı Kütüphane, Geçit Kitabevi gibi işyerleri ihtiyacımızı giderirdi. Zaten sınıf kitaplığı'mızdaki kitaplar okuma ihtiyacımızı giderecek kadar zengindi.

Ortaokula başladığım yıl (1951 Eylülü) haftanın beş günü 30-35 kuruş olan günlük harçlığa kavuştum. Bu paralarla öğle yemeği ihtiyacımı

giderecektim. Çeyrek ekmeğe beş kuruş verince peynir-zeytin ikilisinden biri ve helvayla takımı üçe tamamlayınca günlük tasarrufum 15 kuruşa kadar yükseliyordu. Bu da haftada 70-75 kuruş ediyordu ki bununla bazen dergi, bazen de kitap alıyordum; kısacası boğazımdan keşiyor kitaba yatırıyordum.

Yıllar ilerledikçe harçlığım da artıyordu, artırdığım paralar da... Daha sonraki yıllarda edebiyat ve sanat dergileri almaya, moda olan cep kitaplarını takip etmeye başlayacaktım. Lise son sınıfa gelince, aldığım kitaplar derste işleyeceğimiz edebiyat konularıyla ilgili kitaplar oluyordu: Yunus Emre, Namık Kemal, Tefvik Fikret, Ziya Gökalp, Ömer Seyfettin, vb. O kitaplarımın hepsi bugün kutsal bir emanet gibi saklanmakta, hatta zaman zaman okunmaktadır.

53 yıl önce, 1959 yılı Kasım ayında İstanbul Üniversitesine kaydolduğum zaman ülkemizde sadece yedi üniversite vardı. Bunlardan da ikişer tanesi İstanbul'da (İstanbul Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi) ve Ankara'da (Ankara Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi), birer tanesi de İzmir (Ege Üniversitesi), Erzurum (Atatürk Üniversitesi) ve Trabzon (Karadeniz Teknik Üniversitesi) idi. Elbette akademi, yüksek okul ve enstitü adlarını taşıyan genellikle iki ve üç yıllık eğitim veren kurumlar da vardı. Ben, bu yedi üniversitenin en eski tarihli ve en çok öğrencisi olanına sınavsız kaydolmuştum.

Bunları, bu tarihe yönelik küçük açıklamalar, kitap ve okuma sevgimin artmasının öncülerini oldukları için açıklıyorum. Bayezit Camii'nin bitişğinde, o yıllarda daha çok eski tarihli eski ve yeni harfli kitapların satıldığı bir dükkânlar topluluğu vardı. Oraya *Sahaflar Çarşısı* deniyordu. Yani her türlü kitabın bulu-

nabileceği kitapçılar çarşısı... Bir okuma meraklısı için, kitap kurdu için bulunmaz bir ortamdı. Kapı önlerindeki sergilerde yer alan onlarca kitap... Ama asıl kitapları içeride, raflarda sergileniyor.

Zamanla öğreniyoruz ki dükkânlar bütün kitaplarını raflara yerleştirmiyorlar. Bazı değerli kitaplar iş yerinin belli yerlerinde bekletiliyordu. Onlar ancak adları anılarak sorulduğu zaman çıkarılıyor. Böylece kitabın fiyatı yüksek tutulmuş oluyor.

Günler aylar geçince kitap kurdu nasıl olunmuş, öğreniyoruz. Harçlıklarımızın bir bölümü hâlâ oralara akıp gidiyordu. Hele hele, o yıllarda mali yılbaşı olan mart aylarının başlarında aldığımız 500 liralara... Onlar, bizim gibi kitap meraklıları için bir fırsat oluyordu. Dost kitapçılara ricada bulunarak şöyle diyorduk:

“Şu şu kitapları bir köşeye ayırınız, 5 Martta gelip alacağım.”

Namık Kemal’in, Münif Paşa’nın, Abdülhak Hamid’in, Ahmet Mithat’ın, Ahmet Vefik Paşa’nın bazı kitaplarının ilk, hatta tek baskılarının birer kopyası bu yöntemle bizim raflara aktarılmış oluyordu. Dergiler, risaleler, vb. basılı olanlar artık ilgi alanımızın içine giriyor ve biz de keyifle onları okumaya veya incelemeye başlıyoruz.

“Bütün bu kitaplarınız nerede hocam?” diye sorarsanız, dinlerken sizler, cevap verirken ben üzüleceğiz. Şanslı olanları evimin dört odasında, şanssız olanlar ise binanın alt katında üç odalık depodaki raflarda... Gerçi onların bazıları depoda olmakla birlikte daha şanslılar, çünkü hiç değilse onların çoğunluğunun hangi odada, hangi rafta olduğunu biliyorum. Ya evimin odalarındakiler? Vallahi onların bazıları'nın yerlerini hatırlayamıyorum. Niye mi? Rafları arkalı önlü kullanıyorum da ondan. Gerçi birkaç ki-

taptan oluşan dizilerin yarısını rafın önüne kalanları da onların arkasında koruyorum.

Size Türkçemize kazandırdığım bir kelimeyi de hatırlatmak isterim. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi dekanı olduğum yıllardı: 1988-1994. Orada makam odamın dışında bir de çalışma odam vardı. Pence-renin dışında kalan bütün duvarlar ve koridor duvarının biri hep raflarla dolu idi. Raflardaki kitapların yüzde 75’i çift sıralı, yani arkalı önlü konulmuştu. Öndekileri hiç olmazsa sık sık gözden geçirip hatırlamaya çalışıyorum; ya arkadaki garibanlar?.. Her defasında öndeki kitapları indirip arkasında nelerin olduğuna bakmak hem kolay olmuyordu, hem de zaman alıyordu.

Bir gün bir arkadaşım ile odama geldik. Ona bir defterle kalem verdim. Sonra da yapacağımız işi anlattım. Yapacağımız iş basitti. Alt alta mı dersiniz, üst üste mi dersiniz, hangisini seçerseniz seçiniz, o raflar topluluğuna numara verdik:

“Kitaplık nu. 1, raf nu. 1; raf nu. 2, ...”

En üstteki rafların numaraları bir oluyordu, en alttakilerin numaraları, raf yüksekliklerine göre altı ile yedi arasında değişiyordu.

Bu arada ilgili kitapları, toplu dergileri özellikle aynı raflara koymaya çalışıyordum ki daha kolay bulabileyim. Öyle de olmuştu.

Arka sıralarda dinlenmekte olan kitaplarımdan lazım olanları için defterin sayfalarını gözden geçiriyor, yerlerini belirliyordum: 7/2. Yani yedinci kitaplığın (üstten) ikinci rafı... Öndeki şanslı kitapları masama indiriyor, arkadaki aranılan kitabı alıyordum.

Böylece bizim kitapların, ‘İçindekiler’inden aldığım ilhamla türettiğimiz, ‘Arkadakiler’, yani kitaplık-taki rafların arka sıralarındakiler ke-

limesi türetilmiş oldu. Dilimizde var olan ve günlük hayatta kullanılan 'arkadakiler' kelimesi bir terim olarak yeni bir anlam kazanmış oldu.

Bir de, sınıf arkadaşım Ahmet Kukul'la bir eve kitapçı olarak girip satılacak kitaplarına talip olmamız var ki anlatılması hem uzun sürer hem de, 'Ey kitap, senin uğruna ne işler yapıyor!' dedirtecek cinsten bir olay... İleride meraklılarına 'gizli tutulması kaydıyla' anlatabilirim.

Sözün sonuna geldik! Ne olacak benim el bebek gül bebek biriktirdiğim kitaplarım? Evet, ne olacak? Rampalı Çarşı'daki kitap dünyasının çeşitli dükkânlarında öyle kitaplar var ki hepsi bir bağışın, bir hediye edilmişliğin mührünü taşıyor. İki örnekle yüreklerinizi sızlattmak istiyorum.

Bir yazarımız Ahmet/Mehmet Bey'e kitabını hediye etmiş, hem de özel cümlelerle imzalayarak. Bu zat da, 'Bende durup da tozlanacağına kurumumun kitaplığına bağışlayayım.' İyi niyetiyle hareket etmiş. Siz bu kitabı Rampalı Çarşı'da bir esnafın raflarında görürsünüz ve de olay-

ların nasıl geçtiğini bilmiyorsanız mutlaka işin içinde bir adli vak'anın, hırsızlık olayının yaşandığını düşüneceksiniz. Keşke öyle olsa! Efendim, kitap tasfiye edilmiş, tasfiye... Kütüphaneciliğin böyle kuralları varmış...

İkinci olaylar topluluğu... Bir kasaba ortaokulunun kitapları, bir çocuk kitaplığının kitapları, bir ünlü profesörümüz üniversitelerimizin birinde bağışladığı kitapların bazıları pazara düşmüşse ne düşüneceğiz?

Dekanlığım sırasında pek çok hemşehrim kitaplarını benim aracılığımla ilgi kurumlara bağışlamışlardı. Acaba o kitapların da satışa çıkarılmasının günahı bana mı ait?

Ya benim boğazımdan kesip de 1950'li yılların başında basılan kitaplar? Ben de onları tasfiye mi etmeliydim? O zaman benim bir kitaplığım olmazdı, ancak bir 'kitaplıkçık'ım olabilirdi.

Evet, benim, hatta bizlerin kitapları ne olacak? Bir yazımda anlattığım gibi bir çift ayakkabı bahasına mı 'elden çıkarılacak?' Sizlerden o acı cevabı bekliyorum.

Aczimin Giryesi

İnsanlık sevgisi...

İnsanlık bir sevgi yumağıdır, can kurban çözene.
Bizzat Hak yoğurmuş hamurunu, özene bezene.
Yetmiş iki millete hep aynı gözle bakarız biz,
Dostmuş düşmanmış yahut severmiş sevmezmiş, bize ne!

Ahmet Sevgi

HATIRALARIMIZDA KALANLAR

Prof. Dr.
Haşim KARPUZ

İnsan, yaşadığı toplumun bir üyesi olarak hem kendi hayatına, zamana; çevresinde olup bitenlere, dünya olaylarına tanıklık ediyor. Hatıralarımızı yazıya geçirip kayıt altına alınca içinde yaşadığımız zamana, tarihe not düşmüş oluyoruz. Anılarımız bir bakıma bizim kişisel tarihimizdir, onları yazıya geçince toplumsal tarihe de katkıda bulunmuş oluyoruz. Bu yazımda sizlere iki hatıra kitabını tanıtmak istiyorum. Prof. Dr. Selçuk Ünlü ve Dr. Erdoğan Erol anılarını yayınlamışlar. Her ikisi ile en az 30 yıllık tanışıklığım var. Bir akademisyen ve müzeci olarak yollarımız daima kesişmiştir.

Ünlü, Selçuk, **Hatıralar ve Düşünceler**, Konya, Palet Yayınları, 2012. Önceki yıl yayınladığı **Garip Otobiyografik Bir Hikâye** kitabının genişletilmiş şekli.

Prof. Dr. Selçuk Ünlü, 1943 yılında Isparta Keçiborlu'da doğdu, ilk ve ortaokulu aynı ilçede, liseyi Burdur'da, üniversiteyi Erzurum'da bitirdi (1964). Üstün başarısından dolayı mezun olduğu bölüme araştırma görevlisi olarak girdi. 1975 yılında doktorasını tamamladı, 1981'de doçent, 1986'da profesör oldu. Erzurum sonrası kısa bir süre İzmir'de çalıştı. 1987 yılında başladığı Selçuk Üniversitesi öğretim üyeliğinden 2010 yılında emekli oldu. Halen Konya'da yaşamaktadır.

Ünlü'nün kitabı şu bölümlerden oluşuyor:

- İlkokul Yılları (Kasabada Günlük Hayat.. Harman Yeri.. Halıcık,

Hacı Köyü, Demirciler, Bediüzzaman'la tanışma, okuma hevesi alt başlıklardan oluşuyor (s.1-64)

- Ortaokul Yılları (s.65-76)

- Lise Yılları (s.79)

- Üniversite Yılları (Vehbi Koç ile ilişkiler... Türkiye Üniversitelerinin Yapısal Problemleri (s.95-127)

- Akademik Meslek Hayatı (s.131-136)

- Edebiyatın 68 Kuşağı (s.139)

- Garip'in Sosyal Yönleri ve Kültürü (Güncelin despotizmi, Batı Dil ve Edebiyat Uzmanı

Şimdi kitaptan küçük bir alıntı yapıyoruz:

Garip, liseyi okuyacağı şehirde bir oda tuttuktan sonra tahta küçük bir masa, bir sandalye, bir eski yer yaygısı, bir yer yatağı, bir gaz ocağı ve bir tencereden oluşan eşyasını bir balya halinde kara trenin koridor boşluğunda getirerek şehre ulaştı. Oradan da bir at arabasıyla odasına taşıdı. Buraya kadar iyiydi, fakat bundan sonrası? Yaklaşan kıştı. Yakacak ve soba lâzımdı, para ile soba, odun, kömür alamazdı. Sığındığı ve güvendiği bir Allah, bir de anneciği vardı. Anneciğinin büyük desteği olmasa zaten bu meşakkatli ve masraflı yola çıkamazdı. Anneciğinin desteği var, ancak parası yoktu. Para olmayınca da “*yabanda*” okunamazdı.

Üniversite yıllarında her köy çocuğu gibi sıkıntılı yıllar geçirdi. İkinci sınıfta Vehbi Koç'un kurduğu Türk Eğitim Vakfı'ndan burs almaya

başlayınca biraz rahatlamış ve tahsilini tamamlayabilmiştir. Vehbi Koç'la Konya'da tanışmış ve kendisinden iki şey öğrenmiş: Not tutmak-hatıralarını yazmak, randevusuna erken gelmek. Yaşlanınca çocukluk, gençlik yıllarımızı daha iyi hatırlıyoruz. Selçuk Ünlü, başından geçenleri ayrıntıları ile yazdı. Birçok bölümü benim hatıralarımla örtüşüyor. Özellikle yoksul Anadolu çocuklarının okurken çektikleri sıkıntılar ayrıntılı bir şekilde anlatılmış. Akademik hayatta İstanbul ve Ankara'daki hocaların Anadolu'dan yetişen akademisyenleri hor görmeleri (s.116), rektörlük seçimleri, eğitim sistemi üzerindeki görüşlerine de kitabında yer vermiştir.

Erol, Erdoğan, **Mevlâna Müzesi Müdürü'nden Anılar**, Ankara, 2011

Dr. Erdoğan Erol 1943 yılında Niğde Bor'da doğdu. İl-

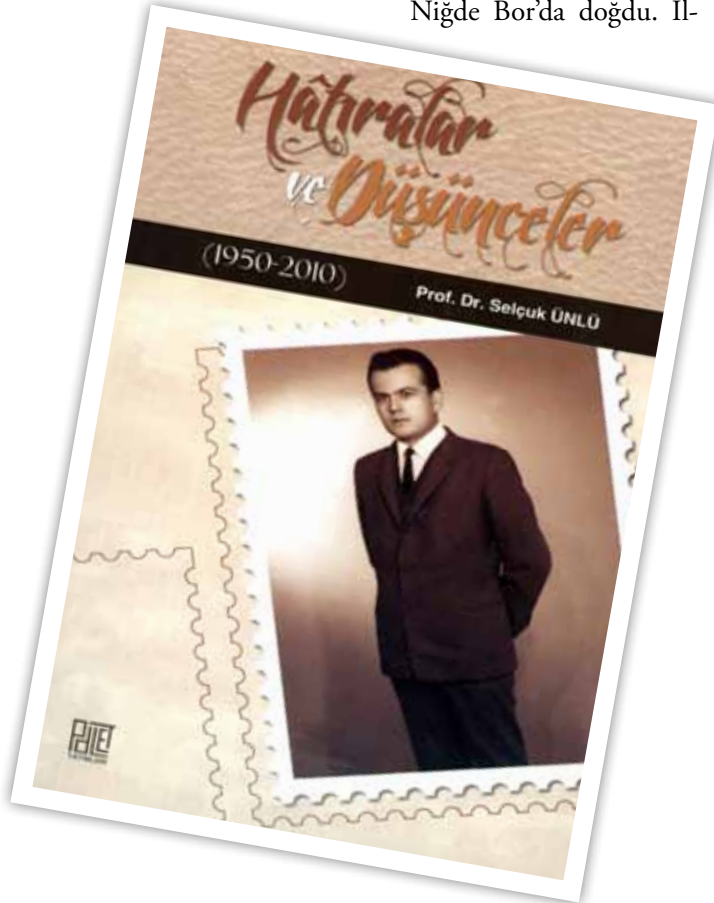
köğrenimini Bor ve Aksaray'da yaptı. Kırıkkale Ortaokulu ve Adana Erkek Lisesinden mezun oldu. DTCF'nin Fars Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi, aynı yıl Konya Müzesi asistanlığına atandı. Çeşitli müzecilik kurslarına katıldı, Farsçasını geliştirmek için İran'a gönderildi.

Müzecilik ve yöneticilik görevlerinin yanında Selçuk Üniversitesi'nde "Sükkerrî Hayatı Edebi Kişiliği ve Divanı" konulu doktora tezini tamamladı. Müzecilik, Eski Türk Edebiyatı ve Farsça konularında ulusal ve uluslararası toplantılara katıldı, bilimsel bildiriler sundu, doktora tezi ile birlikte beş kitabı yayınlandı.

Erol'un anıları şu bölümlerden oluşuyor:

- İlk ve Orta Okul, Lise tahsilim (s.9-11)
- Üniversiteye Girmem, tahsilim (11-13)
- Mevlâna Müzesi'nde işe başlamanam (s.14-16)
- Askerliğim, Yedek subaylığım (s.16-18)
- Müzedeki görevime tekrar dönüşüm (s.18-54)
- Abdülbâki Gölpınar'lı ile tanışmam Abdülbâki Hoca ile Anılar (s.55-91)
- Müzecilik Çalışmaları (s.96-112)
- Mevlâna Müzesinde yaşadıklarım, ziyaretçiler, değişik anılar (s.112-245)

Erdoğan Erol İranlı bir dostunun tavsiyesi üzerine anılarını yazmaya başlamış, iyi de etmiş. Böylece Mevlâna Müzesinde yöneticilik yapmanın zorluklarını ve verdiği mutluluğu da öğrenmiş olduk. Yaklaşık 10 yıl müzecilik ve idarecilik yaptığım için biliyorum müzeciliğin zorluklarını. Özellikle çok sayıda müzenin bağlı olduğu müdürlük ve

Mevlâna dergâhının yoğun ziyaretçi trafiği. Bu zorluklara rağmen Erol, Mehmet Önder'den sonra en az 25 yıl devamlı müze müdürlüğü yapma onuruna nail oldu.

Erdoğan Erol'un kitabında Abdülbâki Gölpınarlı Hoca'ya çok yer verilmiş. Anılarından birisi şöyle:

“Hocamın İki Tiryakiliği

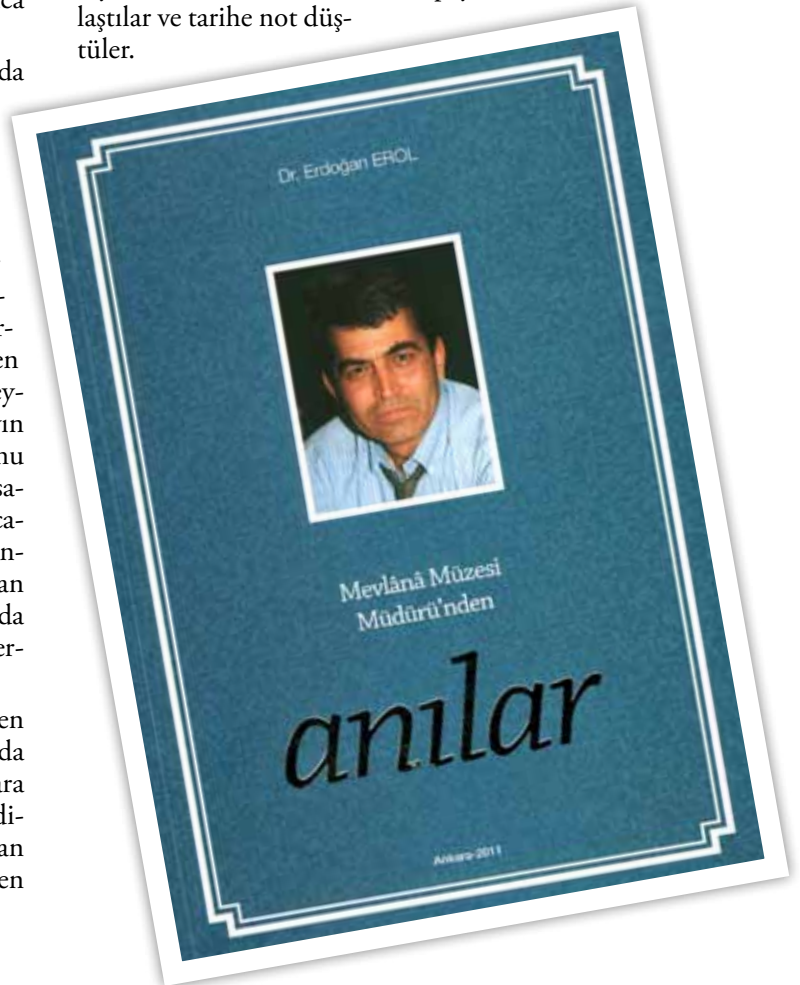
Hocamın iki tiryakiliği vardı. Birincisi sigara idi. Mentollü Çamlıca sigarası içiyordu. Çok kere bir sigaranın ateşi ile diğerini yakıyordu. Sigarayı kehribar ağızlığına takar öyle içerdi. Kendisine, “Hadi hocam bu gün yine kârdasın. Fazla kibrit kullanmadın” derdim. Bir gün hocam, “Erdoğan Can, sigaram kalmadı” dedi. Hemen Çamlıca markalı sigarayı bulmak için harekete geçtik. Arayıp sormadık sigara bayii kalmadı. Bayilerde mentollü Çamlıca marka sigara yoktu.

1971- 1975 tarihleri arasında Konya Valisi İhsan Tekin idi. Sayın Vali, Hocamın liseden öğrencisi imiş. O nedenle Sayın Vali, Hocamın Konya'da olduğu zamanlarda, sık sık Hocamın hatırını sormaya müzeye gelirdi. Bir ihtiyacının olup olmadığını sorardı. Hocamın bir çayını içer, giderdi. Hocamın sigarasının acilen bulunması ve alınması gerekmekteydi. Bunu kim buldurabilirdi? Sayın Vali. Hemen yanına çıktım, durumu kendilerine anlattım. Ertesi gün sabahleyin Vilâyet Makamı'ndan çağırdılar. Sayın Vali, iki karton mentollü çamlıca sigarasını İstanbul'dan getirtmiş. Bana verdiler. Parasını da almadılar. Hocama götürdüm, verdim.

Bir gün İstanbul gazetelerinden birini okuyorduk. Gazetenin altında şöyle bir haberle karşılaştım, “Sigara ömrü on yıl kısaltıyor.” Yazıyı kendisine okudum. Hocam, “Erdoğan Can, onların hesabına göre biz zaten on yıllık ölüyüz” dedi.”

Yazılı tarihimize bakacak olursak, hatıralarımızı yazan bir millet olmadığımız görünüyor. Selçuk Ünlü Hocanın belirttiği gibi Vehbi Koç gençlere, programlı bir hayat yaşamayı, hatıralarını yazmayı, not tutmayı, fotoğraf çekmeyi ve yürüyüş-spor yapmayı vasiyet etmiştir.

Her iki arkadaşım benden beş yaş büyükler ve emekli oldular, anılarını yazarak okurla paylaştılar. Ben de yaklaşık 12 yıldır günlük olarak anılarımı yazıyorum. Her iki anı kitabında kendimden çok şey buldum. Köyden gelen bir akademisyen olarak aynı yollardan geçtim, aynı yoksullukları – sıkıntıları yaşadım. 10 yıllık müzecilik hayatımda da müzeciliğin sorunlarını biraz olsun öğrendim. Her iki yazarı da kutluyorum. Hatıralarını bizlerle paylaştılar ve tarihe not düştiler.

ALÂEDDİN KEYKUBAT'IN HZ. MEVLÂNA VE AİLESİNİ KONYA'YA DAVETİ

Sultânü'l-Ülemâ Bahâeddin Veled, Mevlâna çocukluk yıllarında iken Belh şehrinden ayrılmaya karar verdi. Bu yıllarda Belh ve çevresinde siyasi istikrar bozulmuş, Moğol tehlikesi de baş göstermişti. Her hâlükârda Moğolların istilasından önce ailesini buradan uzaklaştırmak isteyen Bahaeddin Veled'in gerekçeleri açık olarak kaynaklara yansımamıştır. Ancak onun bu coğrafyadaki siyasi gelişmelerle birlikte, Harzemşah Muhammed'in (öl. 1220) Manen ve maddeten mevcut etkinliğinden rahatsızlık duymuş olması mümkündür. Bazı eserlerde ailenin Belh'ten ayrılış tarihi olarak 1212 veya 1213 (H 609 veya 610) yılı göstermektedir. Bazı kaynaklarda ise, 1219 (616) yılında ayrılmış olmaları daha makul denilmektedir. Çünkü Sultan Veled kafenin göç yolu üzerinde bulunan Bağdat'tan ayrılmak üzereyken; Belh şehrinin Moğollar tarafından istila edildiği haberinin buraya ulaştığını söylemektedir. Bu istila tarihi de 1220 (617) yılıdır. Bahaeddin Veled'in ilk hareket noktasının Vahş, sonra Semerkand olduğu ve nihai olarak Belh'ten yola çıktığı şeklindeki tespitler vardır.

Hac etmek niyetiyle hareket eden katile, Nişabur ve Bağdat'a uğrayarak Hicaz'da hac vazifelerini yerine getirip Şam üzerinden Anadolu'ya intikal etti. Ahmet Eflaki'ye göre Şam'dan Malatya'ya sonra Erzincan'a, buradan da dört yıl kaldıkları yakındaki Erzincan

Akşehir'ine ve daha sonra yedi yıl veya daha fazla ikamet ettikleri Larende'ye (Karaman) vardı.

Sipehsalar'a göre ise, Hicaz dan Şam'a buradan Erzincan'a ve hemen Erzincan'a bağlı Akşehir'e vardı, kısı burada geçirdi ve daha sonra Konya ya ulaştı. Sipehsalar ise ailenin Malatya'ya uğradığından söz etmediği gibi ailenin Erzincan Akşehir'indeki dört yıllık ikametini de bir yıl göstermekte ve Larende deki yıllara değinmeden Konya ya vardıklarını anlatmaktadır.

Mevlânâ da kendileri ile beraber gelen Şerafeddin Lala'nın kızı Gevher Bânû Hatun'la burada evlenmiş ve Sultan Veled ve Alâeddin isimli çocukları doğmuşlardır. Bu sıralarda Selçuklu başkenti Konya'da ilmi ve ilim erbabını çok seven, onlara iltifat eden Selçuklu Sultanı Alâeddin Keykubat (1180-1237) hüküm sürmektedir. Muhiddin Arabî (1165-1239), Sadreddin Konevî (1210-1274) gibi güzide âlimler, ayrıca Abbasi halifeleri nezdinden gelen Şehâbeddin Sühreverdi (1153-1191) ve benzeri Ulemanın teşrifi ile Konya bir ilim ve kültür merkezi olmuştur. Bu âlimler halkasına katılması için Sultan Keykubat, Bahaeddin Veled'i ısrarla Konya'ya davet etmiş, bunun üzerine yedi yıl kaldıkları Karaman'dan ayrılıp 3 Mayıs 1228 tarihinde Konya'ya gelmişlerdir.

Bahâeddin Veled'in Karaman'da bulunduğunu öğrenen Sultan Alâeddin Keykubad'ın onu

Konya'ya davet ettiği mektubun metniyle ilgili bir belgeye ulaşılamamıştı.

Konya'da yaşayan Lütfiye Nur Kunter, geçtiğimiz hafta Konya Yazma Eserler Kütüphanesi'ne 11'i elyazması, 60'ı matbu kitapla birlikte çok sayıda belge ve mektup bağışladı. 1890'lı yıllarda Konya'da yaşayan Müstantik Ali Bey'in tuttuğu notların da arasında bulunduğu eserlerin içinde Selçuklu Sultanı Keykubad'ın Mevlânâ Celaled-din-i Rumi'yi ve ailesini Karaman'dan Konya'ya davet ettiği mektubun elyazması kopyası bulundu.

Anılan mektubun bulunduğu eser; su yolu filigranlı kâğıt üzerine

siyah mürekkeple rik'a olarak yazılmış, 27x195-210x150 mm ölçülerinde, yeşil deri üzeri şemseli, zencirekli miklepli mahfazalı mukavva ciltli ve 55 varaktır.

Tarihî kaynaklarda Sultan Alâeddin'in, Hz. Mevlânâ'nın babasını Konya'ya davet ettiği bilinmekteydi ancak şimdiye kadar konuyla ilgili daveti içeren yazılı bir belgeye ulaşılamamıştı. Bu, Selçuklu tarihi açısından çok önemli bir belge niteliğindedir.

Mektupta yer alan ifadeler, olgun bir Osmanlı Türkçesiyle yazılmış, Sultan Alâeddin Keykubad'ın, Mevlâna Karaman'da iken gönderdiği mektubun bir paragrafı, orijini-

nali olmasa da orijinal metnin yansıtmış olduğunu görüyoruz. Alâeddin Keykubad'ın Mevlâna'yı Konya'ya davet ettiği yönünde zaten ifadeler vardı. Bu mektup onun somut bir kanıtı. Mevlâna'nın Konya'ya teşrif ettiğini anlatan metin elde değildi. Bu mektup, 1890'lı yıllarda o zamanın önemli olaylarını şahsi defterine yazan zamanın savcısı konumundaki bir kişinin kayıtları. Orijinal bir metin olup olmadığı kesin değildir; ama mektup somut kanıtlar içeriyor. Kaynaklarımız arasında bu mektup metinleri yer alacaktır. Mektubun bulunmasının, Mevlâna ve ailesinin Konya'ya geliş yıldönümü günlerine denk gelmesi de ayrıca önem arz ediyor. Hz. Mevlâna ve ailesinin Konya'ya gelmesi ile Konya ve Anadolu önemli kazanımlar elde etti.

Müstantik Ali Bey'in torunları tarafından nitelikli on bir yazma eser, 60 nadir matbu eser ile çok sayıda belge ve özel mektubu kütüphanemize verdi.

Belgeler arasında, Konya Valiliğinden değişik yerlere yapılan yazışmalar, Kulu, Cihanbeyli yöresindeki iskânlar ile ilgili notlar da mevcut.

Mevlâna Konya'ya davet ediliyor. Selçuklu Sultanı Alâeddin Keykubat: "Ey hakikat alemini aydınlatan güneş" diye başlayan mektubuyla Mevlâna'yı Konya'ya davet ediyor.

Mevlâna ve ailesini Karaman'a geldiğini haber alan Sultan Keykubat, onlara olan saygı ve muhabbetini göstermek amacıyla şunları ya-
yor:

"Ey afitab-ı alemtab-ı hakikat! Elhamdulillah-i taâla kereminizden bu kadar kurb-i menzilet husule geldi. Mezid-i atifetlerinden eminiz ki isti'cal-i kudum-i meymenet luzum-i kudsiyatlarıyla Konya şehri dahi ma'mur ve eşi'e-i hurşid-i ce-

malleriyle hane-i çeşm-i dil purnur ve mesrur olsa Allah'a hamd olsun ki, kereminizle bu kadar yakın bir mevkiye geldiniz." [Günümüz Türkçesiyle: İhsan ve merhametinizin feyzinden emin olarak uğurlu ve bereketli ayaklarınızla bir an önce şehrimizi şereflendirmenizle ve ihtiyaç duyduğumuz mukaddesatınızla Konya şehri dahi imar edilse; güneş gibi aydınlık cemalinizle gönül gözümüzün hanesi nurla ve sevinçle dolsa...]

Bu mektuptan sonra; 3 Mayıs 1228'de Bahâeddin Veled ailesi ve dostlarıyla birlikte Selçukluların başşehri olan Konya'ya doğru yola çıkarlar. Sultan, şehir halkı onları yolda karşılarlar. Sultan kendi köşkünde kalmalarını teklif ederse de Bahâeddin Veled ilim yolundakilere medresenin uygun olduğunu söyleyerek Altınapa Medresesi'ne iner.

Sultânul-Ulemâ ders ve sohbetlerine Konya'da devam eder. Sultan Alâeddin başta olmak üzere pek çok müridi vardır.

Ve nihayet her fani gibi ömrünü halkı irşad ile geçiren gönüller sultanı Bahâeddin Veled 24 Şubat 1231 günü Hakk'a yürür. Ardında *Maârif* adlı irfan hazinesi bir eser ve bir mânâ sultânı olan oğlu Mevlâna'yı dünya insanlığına armağan etmiştir.

KAYNAKÇA:

KARAİSMAİLOĞLU, Adnan, "Mevlâna'nın Hayatı ve Çevresi", *Konya'dan Dünyaya Mevlânâ ve Mevlevîlik*, Konya, 2002 (Editör Nuri Şimşekler, Karatay Belediyesi), s. 21-30.

KÜÇÜK, Sezai, *Mevlevîliğin Son Yüzyılı*, İstanbul 2003.

Ferîdûn b. Ahmed, *Mevlânâ ve Etrafındakiler, er-Risâle*, (çev. Tahsin Yazıcı), İstanbul 1977.

GÖLPINARLI, Abdülbâki, *Mevlâna Celâleddin*, İnkılap Kitabevi, İstanbul 1985.

KAPI CAMİİ İMAMLARINDAN HÜSEYİN HÜSNÜ (BELVİRAN) EFENDİ

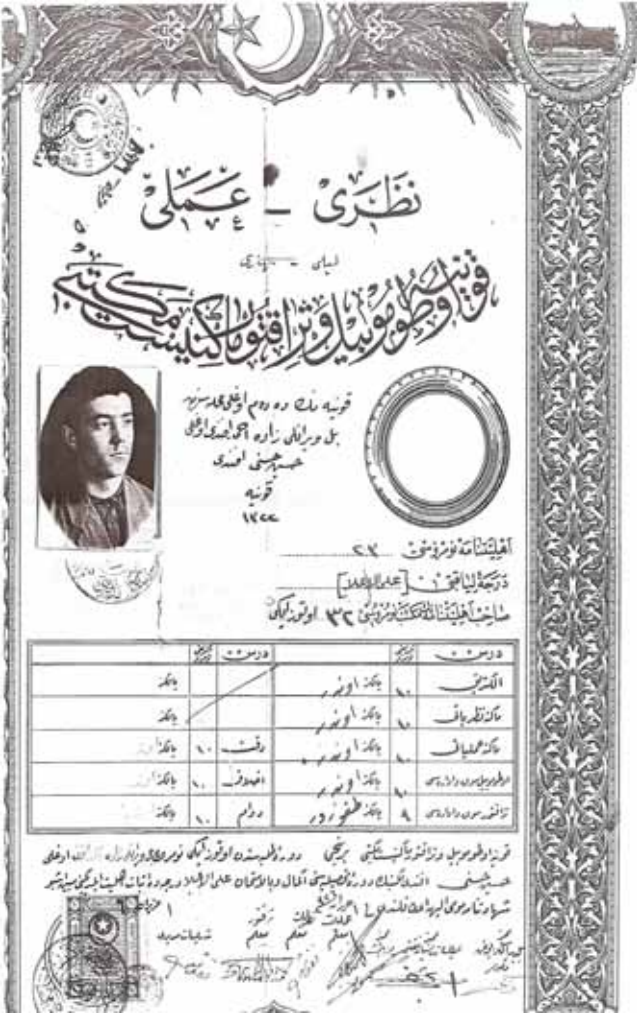
Prof. Dr. Mustafa
UZUNPOSTALCI

1 322 (1906) yılında Konya'da doğdu. Babası Kaşıkçı Ahmet Hilmi Efendi'dir. Kaşıkçılık, o yıllarda Konya'da yaygın olan bir meslektir ve ağaçtan yontulup ham olarak getirilen kaşıkları işleyerek kullanılacak hâle getirmek ve satışa hazırlamak veya satıcılığını yapmak demektir. Aslen Bozkır'ın Belviran (şimdi Belö-

ren) beldesinin Kayaagzı köyündendir. Dede Müderris İsmail Hakkı (1840-1903) babadan yetim kalınca henüz on bir yaşında iken Konya'ya gelmiş, önce Dedemoğlu Mahallesi'ne, sonra da Tarhana Mahallesi'ne yerleşmiş ise de ailenin nüfus kaydı hâlen Dedemoğlu Mahallesi'ndedir.

Hüseyin Hüsnü Efendi, oku-

Hüseyin Hüsnü Efendi'nin Konya Otomobil ve Traktör Makinist Mektebi Şehadetnamesi.

Hüseyin Hüsnü Efendi'nin İmam-Hatip Mektebinden aldığı diploma.

ma çağına eriştiğinde babası askerde olduğu için okula değil, külâhçılığa başlamış; bir taraftan bu işte çalışırken, bir taraftan da medresede okumuştur. Medrese öğrenciliği 3 Mart 1924 tarihinde sona ermiştir. Çünkü bu tarihte yürürlüğe giren “Tevhid-i Tedrisat Kanunu” ile Türkiye’deki bütün medreseler kapatılmıştır. Ancak aynı kanun hükümlerine göre açılan İmam-Hatip Mekteplerine, ka-

patılan medreselerde daha önce okumakta olan öğrencilerden isteyenlerin seviye belirleme imtihanına tabi tutularak uygun görülen sınıflara yerleştirilmele-ri de esas alınmıştır. Seviye belirleme imtihanı sonunda Konya İmam-Hatip Mektebinin beşinci sınıfına kaydolmuş, burada iki yıl daha okuyarak 1926 yılında “Aliyyü’l-âla (pekiyi)” derece ile mezun olmuş ve 32 umumi, 1 hususi numaralı ve

22 Mart 1926 tarihli “şahadetname”yi (diploma) almıştır. Bu arada “Konya Otomobil ve Traktör Makinist Mektebi”ne de devam etmiş ve buradan da yine aynı derece ile mezun olarak 1 Haziran 1926 tarihli ve 23 numaralı şahadetnameyi almıştır. Aynı yıl Fahriye Hanımla evlenmiş ve biri kız üç çocuğu olmuştur.

Mezuniyetinden sonra ilk görevi Gazezler Camii imamlığıdır. Sonra da sırasıyla Sarı Yakup Camii imam ve hatipliği, İstanbul Caddesi üzerindeki eski İş Bankasının yerinde bulunan Hacı Kaymak Camii imamlığı, Piri Mehmet Paşa Camii imam ve hatipliği görevlerinde bulunmuştur. Bu arada baba mesleği olan kaşıkcılık ve oğulları ile birlikte evinde dokumacılık yapmıştır. Sonra da bir manifatura dükkânı açmış, imamlığının yanında ticaretle de meşgul olmuştur. 1953 yılında Kapı Camii İmamı Zühtü Ulukapı vefat edince de hafız olmadığı hâlde İmam-Hatip Mektebi mezunu olduğu için bu göreve naklen atanmıştır. Kapı Camii’nde imam olanlar öteden beri hep hafız olduklarından, kendisini bu göreve atayan dönemin müftüsü ondan hafız olmasını ve bu camide hatimle namaz kıldırmasını beklediğini söyleyince elli yaşlarında iken çalışıp hafız da olmuştur. Oğullarının işlerini İstanbul’a nakletmeleri ve hanımının da rahatsızlığı sebebiyle o da 1960 yılında

İstanbul Kanlıca Camii imam ve hatipliği görevine naklen atanmıştır. Aynı yıl eşi vefat etmiş, 1961 yılında Erzurumlu Meliha Hanım’la ikinci evliliğini yapmıştır. Bu evliliğinden de iki kızı dünyaya gelmiştir. Buradan 1985 yılında emekli olmuş ve 19 Mayıs 1989 yılında İstanbul’da vefat etmiştir.

Süheyla ÖNAL

suheyla_onal@hotmail.com

GENÇ KALEMLER

BİR BEN VAR

Bir diyar var bende,
Gezilmemiş, görülmemiş kendimce.

Bir âhh... var bende,
Denilmemiş, dinlenmemiş içimde.

Bir serap var bende,
Geçmemiş, silinmemiş gözümde.

Bir çile var bende,
Çekilmemiş, yığılmış ömrüme.

Bir sevda var bende,
Derinleşmiş, kaybolmuş gönlümde.

Bir ben var bende,
Anlaşılmamış, o ben bilmemki nerede?..

YAZARLARIMIZI TANIYALIM:

HATİCE TEKİN

Yazarımız Hatice Tekin Hanımefendi, 1966 Konya doğumludur. Annesi Hasibe, Hacıvelilerden Büyükbezircilerin kızıdır. Babası Rüştü Özyalvaç ise Konya'nın tanınmış esnaflarındandır. Evlendiği 1986 yılından bu yana İstanbul'da yaşayan yazarımızın biri psikolog, diğeri hemşire olan iki kızı ve Selçuk Üniversitesinde mühendislik okumakta olan bir oğlu vardır.

Kız meslek Lisesi mezunu olan yazarımız, eğitimini aldığı dikiş, nakış gibi becerilerini bazı derneklerin yararına kullanmayı seçerek, uzun yıllar kermes faaliyetlerinde bulunmuştur.

2000 yılında hayatında yeni bir sayfa açan yazarımız, kumaşlarla ilişkisini tamamen kesip teknolojiye yönelmiş; ilk yıl bilgisayar işletmenliği, ikinci yıl web tasarımı kurslarını tamamlayarak başarıyla mezun olmuştur. Html, dreamweaver, flash, photoshop gibi programları kullanarak, çeşitli web siteleri tasarlamıştır.

Bu arada web sayfalarındaki metinler üzerinde çalışırken, yıllardır içinde sakladığı özlemi gün ışığına çıkar. Okul sıralarında yazdığı her kompozisyonun tam not aldığı dönemleri hatırlar. O günlerde bulamadığı bir ortamın

arayışına girer. 2006 yılında “Edebiyat ve Yazı Atölyesi” ne kayıt yaptırır. Bu girişimi, hayatında bir dönüm noktası olmuştur. Eğitimci şair ve yazar Ali Ural'ın sayesinde Türk ve dünya edebiyatının usta isimleriyle buluşur. Onların satırlarında yepyeni bir dünya keşfeder.

Yazarımız, aldığı üç yıllık eğitim sürecinde sınıfta yaptıkları “metinleri eleştirerek yön verme” işine bir kimlik kazandırmak için 2009 yılında Türkiye Yazarlar Birliği bünyesinde açılan editörlük kursuna da katılmıştır. Burada ki eğitimci de editör ve yazar **Metin Karabaşoğlu**'dür.

Hikayeleri *Heceöykü*, *Kitap-lık* dergilerinde yayımlanan Hatice Tekin, hâlen –bildiğiniz gibi- *Akademik Sayfalar*'ımızın yazar kadrosundadır.

Hikâyelerinde Konya kültürüne de oldukça sık veren Hatice Hanım'ın yayımlanan hikâyelerinden bazıları şunlardır: *Köpük*, *Şivlilik*, *Vişne Salkımından Küpeler*, *Bir Gazete Haberi*, *Cahillik İşte*, *Son Gece*, *Çenen Çekilsin Emi*, *Bir kaşık Pilav*, *Yüzerlik Kokusu*, *Kızıl Kayaların Altında Demli Bir Çay*, *Domalan Var Mı Domalan?*, *AçıkMavi Bir Kış*, *Dile Kolay Otuz Yıl*, *Göçüp gidenlerden Birisi*, *Ebe Eşin Kim?*, *Kıllık İşte*, *Minicik Toplar Gagaya*, *Tavşanayağı*, *Palto*.

